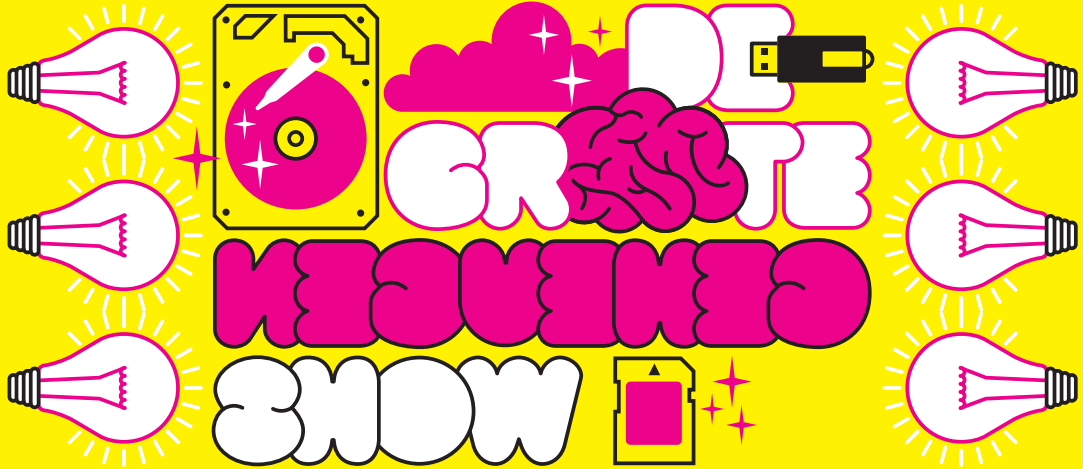

ArtEZ studium generale

13 FEBRUARI 2015 - ARNHEM

EEN ÉÉENDAAGS FESTIVAL OVER HET BREIN EN KUNST

ArtEZ studium generale en festival **DE GROTE GEHEUGEN SHOW**

We leven in een 'always on'-tijd (1). Alles gebeurt in het nu. Online winkels zijn in een voortdurende ratrace verwikkeld om klanten tevreden te houden. Net besteld en een uur later in huis. Tijdens een feestje wordt er voortdurend getext om te kijken of er op dat moment elders niet een beter feest plaatsvindt.

Tegelijkertijd is een obsessie waarneembaar met herinneren en vergeten. Het persoonlijke leven wordt uitgebreid vastgelegd in foto's, video's en weblogs. Wie niet vergeten wil worden, doet aan lifelogging en laat met een camera zo groot als een postzegel elke dertig seconden een foto van zijn leven maken. Archieven zitten vol met big data. Maar ook vergrijzing en de veranderingen in de zorg maken dat er veel aandacht is voor onderwerpen als dementie en de werking van het geheugen. Boeken als 'Laat je hersenen niet zitten' van Erik Scherder gaan als warme broodjes over de toonbank.

Herinneringen zijn ontzettend belangrijk. Ze maken je tot wie je bent. We weven persoonlijke ervaringen en 'de geschiedenis' samen tot betekenisvolle verhalen. Die verhalen helpen ons om vat te krijgen op de wereld om ons heen, en op onze eigen plek daarin. Juist dit geeft enig houvast in de hectiek van het 'always on'-tijdperk.

Tijdens **DE GROTE GEHEUGEN SHOW** kijken we samen met denkers uit kunst, wetenschap en

maatschappij naar verschillende aspecten van het geheugen. We zien hoe kunstenaars hun identiteit en herkomst onderzoeken via hun werk en zich daarmee bijvoorbeeld uitspreken over de wereld van vandaag. Hoe kunstenaars herinneringen opnieuw tastbaar of invoelbaar maken. Hoe zintuigen een rol kunnen spelen in de werking van het geheugen en een bijzondere inspiratiebron zijn. En hoe kunstenaars en vormgevers kunnen bijdragen aan belangrijke maatschappelijke vraagstukken, zoals de zorg voor onze demente medemens.

Met de rijke kennis van gerenommeerde specialisten bieden we je een dag vol fantastische ideeën, verhalen en unieke ervaringen. Van psycholoog, wetenschapper in de muziekcognitie, geoloog, hulpverlener, borduurster, aromajockey tot choreograaf, beeldend kunstenaar, theatermaker, architect en vormgever. Een dag om niet te vergeten! ArtEZ studium generale heet je van harte welkom!

Joke Alkema
Hoofd ArtEZ studium generale

(1) Douglas Rushkoff, *Present Shock*, 2013.

ArtEZ studium generale and **THE GREAT MEMORY SHOW**

We live in an 'always on'-era (1). Everything is happening in the now. Online stores are in a continual rat race to keep customers satisfied. Only just ordered and on the mat an hour later. Constant texting at parties just in case the real party is happening elsewhere.

At the same time there seems to be an obsession with memories and forgetting. Personal lives are captured in detail in photos, videos and weblogs. Those afraid of being forgotten lifelog and allow a camera the size of a stamp to take pictures of their lives every thirty seconds. Archives are filled with big data. But population ageing and changes in public healthcare also ensure that there is plenty of concern for subjects like dementia and the workings of memory. Books such as 'Laat je hersenen niet in de steek' ('Don't leave your brain out in the cold') by Erik Scherder are selling like hot-cakes.

Memories are incredibly important. They make you who you are. We weave personal experiences and 'history' into meaningful stories. These stories help us come to grips with the world around us and our own place within it. It is exactly this which supports us a little in the 'always on'-era.

During **THE GREAT MEMORY SHOW** we will join thinkers from the arts, science and society in looking at various aspects of memory. We see how artists explore their identity and

roots through their work and how they use it, for example, to comment on the world of today. How artists make memory tangible and palpable once more. How the senses can play a role in the workings of memory and how they are a remarkable source of inspiration. And how artists and designers can contribute to important questions in society, like the care for our senile citizens.

With the rich expertise of renowned specialists we offer you a day full of fantastic ideas, stories and unique experiences. From psychologist, scientist of music cognition, geologist, social worker, embroiderer and aroma jockey to choreographer, artist, theatre maker, architect and designer. A day to remember! ArtEZ studium generale bids you a warm welcome!

Joke Alkema
Head ArtEZ studium generale

(1) Douglas Rushkoff, *Present Shock*, 2013.

PRODUCTIE
INTRODUCTION

**I Eusebiuskerk,
Broerenstraat 1, Arnhem**

10.30 - 11.00

Wake Up Ball

door Adriaan Luteijn
(Introdans)

11.00 - 14.00

**Share, Create and Experiment
Workshops**

**II Rozet,
Kortestraat 16, Arnhem**

11.00 - 14.00

**Share, Create and Experiment
Workshops**

14.30 - 17.00

Learn and Get Inspired

Lezingen en interviews,
stand-ups, performances
en expositie

**III Showroom Arnhem,
Kleine Oord 177, Arnhem**

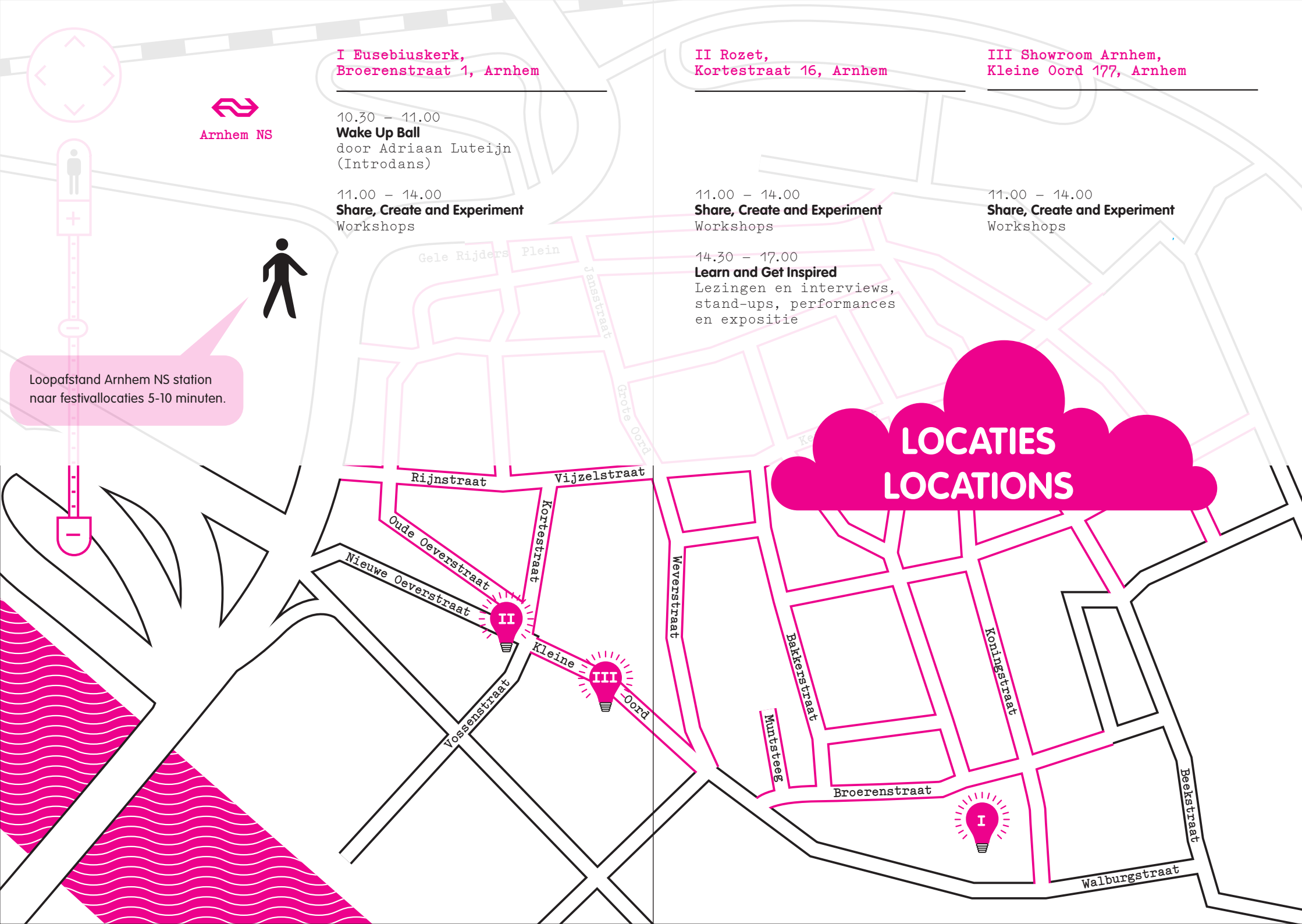
11.00 - 14.00

**Share, Create and Experiment
Workshops**

Loopafstand Arnhem NS station
naar festivallocaties 5-10 minuten.

**LOCATIES
LOCATIONS**

Programma / Programme
SHARE, CREATE AND EXPERIMENT

Workshops

11.00 – 14.00 / 15.00
Locaties / Locations I, II, III

I Eusebiuskerk

Gerard van Oosten (Staphorster stipwerk): Stippen om te laten zien wie je bent

Margreet Beemsterboer (Marker borduren): Hoe je zonder woorden verhalen kunt vertellen

Dieuwke Spaans (beeldend kunstenaar) & **Mirjam Westen** (conservator Museum Arnhem): HER-inneren

Marcel van Kan (Oasis and Lagoon) (designer): Hier zit een luchtje aan!

Petra Ardai (theatermaker TG Space) & **Marta Pisco** (performance kunstenaar): Remember Now

Sjoerd Wagenaar (theatermaker PeerGrouP) & **Vincent Tiel Groenestege** (procesregisseur): Sociaal Mapping

---

II Rozet

Anke Bangma (conservator) & **Charl Landvreugd** (beeldend kunstenaar): Verzwegen Herinneringen Vertaald

Adriaan Luteijn (choreograaf) & **Matt van der Reijden** (psychiater): Het fysieke dansgeheugen en de verborgen kamertjes

Arnoud Noordegraaf (composer/director) & **Merel van 't Hullenaar** (visual artist) ENG: Opera Cadavre Exquis

Fleur Bouwer & John Ashley Burgoyne (cognitive and computational musicology) ENG: Music, memory and the brain

Meg Stuart (choreographer) ENG: Moving the archive

Porgy Franssen (acteur/regisseur): De kunst van het onthouden

Boukje Schweigman (theatermaker) & **Sifra Nooter** (sjamanist): Erf

Maarten Vanden Eynde (beeldend kunstenaar) & **Dries Tys** (archeoloog): Back to the Anthropocene

Jelena Rosic (filmmaker), **Nikola Ljuka** (filmmaker) & **Aline de Borst** (neuroscien-tist) ENG: Jamais vu – on memory and imagination.

III Showroom Arnhem

Caro van Dijk (architect) & **Laura Lynn Jansen** (designer): Vind je Geheugen in het NU. Interactieve (be)leef scenario's voor mensen met dementie.

Programma / Programme
LEARN AND GET INSPIRED

Expositie / Exposition

'Herinneringen worden geherbergd in de wijde verborgenheid van het geheugen, in ontoegankelijke en niet onder woorden te brengen ruimten. Metaforen, ontoereikend en onmisbaar tegelijk, herscheppen het geheugen in een quasi-ruimte. Een inwendige plaats die geen plaats is. Wat we ons herinneren halen we tevoorschijn uit wonderbaarlijke... laten we het maar kamers noemen.'

Augustinus (354 – 430 na Chr.),
Belijdenissen, Boek X

Met dit citaat opent Natasja Exel haar blog, een onderzoek naar herinneringen en verhalen voor haar afstudeerwerk Docent Beeldende Kunst en Vormgeving ArtEZ Zwolle (2014).

In deze kleine expositie op de begane grond is werk van een aantal ArtEZ alumni bij elkaar gebracht met een fascinatie voor het verleden, herinneringen en/of de werking van het geheugen.

Met medewerking van: **Natasja Exel**, **Lisa Mandemaker**, **Juliette Huygen**, **Carina van der Ham**, **Thomas Michaël**, **Karin Blaauwijkl**, **Marieke van der Poort**, **Henriëke Schuiling**.

EXPOSITIE
EXPOSITION

**Programma / Programme
LEARN AND GET INSPIRED**

**Lezingen, presentaties & inter-
views / Lectures, presentation
& interviews**

De twee programma's met lezingen, presentaties en interviews in Rozet zijn interdisciplinair van opzet en voor iedereen vrij toegankelijk. Deze programma's starten gelijktijdig in het Auditorium (vierde verdieping) en op Plein op 3 (derde verdieping). Tijdens de in het programma opgenomen 'wisselmomenten' kan er gewisseld worden tussen beide programma's.

The programmes with lectures, presentations and interviews in Rozet are interdisciplinary and are free for everyone. The programmes will begin at the same time in the Auditorium and on 'Plein op 3'. You can switch between the two programmes during the 'switch moments' that have been included in the programme.

14.30 - 14.35
Inleiding door moderator **Sarah Meuleman** (journalist, programmamaker)

14.35 - 15.10
Minicollege Erik Scherder (hoogleraar Klinische Neuropsychologie VU): **Gaat je geheugen kapot, als je teveel voor je computer hangt?**

Professor Erik Scherder is regelmatig voor een minicollege te gast bij De Wereld Draait Door en won al meerdere keren de VU Onderwijsprijs. Scherders onderzoek focust zich op de positieve effecten van beweging op het functioneren van ons brein. Train je je geheugen door moeilijke puzzels op te lossen? En verkleint bewegen de risico's op dementie?

15.10 - 15.25
Interview Caro van Dijk (architect) & **Laura Lynn Jansen** (designer) door Sarah Meuleman: **The Art & Science of Dementia Care**

Caro van Dijk en Laura Lynn Jansen zijn betrokken bij een opdracht van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en zorgorganisatie Cordaan om ideeën te ontwikkelen die de verblijfsomgeving van patiënten met dementie kunnen verbeteren. Welke nieuwe inzichten, ervaringen en oplossingen biedt een interdisciplinaire aanpak, waarbij zorgdeskundigen en creatieven uit diverse kunst disciplines samenwerken?

15.25 - 15.30
Wissel / Switch

15.30 - 15.45
Interview Charl Landvreugd (visual artist) by Anke Bangma (curator National Museum of World Cultures) (ENG): **Keeping Memories Alive in Art**

Charl Landvreugd engages with black culture and identity in order to shift our collective

self-perception. This interview will focus on his recent work concerning Surinamese writer Edgar Cairo, who was the first to develop a language for black historical awareness in a Dutch context. A conversation about memory, forgetting and Landvreugd's performative revival of rituals of keeping memories alive where written histories fall short.

15.45 - 16.00
Interview Meg Stuart (choreographer) by Sarah Meuleman (ENG): **Moving the archive**

In Hunter choreographer Meg Stuart explores her own body as an archive populated with personal and cultural memories, ancestors and artistic heroes, fantasies and invisible forces. Where is the physical memory located in our body? How do we move from a memory and still be present in the here and now? How to articulate trauma and dead zones?

16.00 - 16.05
Wissel / Switch

16.05 - 16.25
Lezing Wim de Wagt (kunst-historicus, journalist): **De kunst van het herinneren**

Wim de Wagt vertelt over de wisselwerking tussen kunst en geschiedenis, tussen persoonlijke ervaringen en grote historische gebeurtenissen, tussen de objectieve werkelijkheid en de symboliek van kunstwerken, steden en landschappen. Over de sporen die de geschiedenis achterlaat in

de kunst, en hoe kunstenaars in hun werk vorm geven aan ingrijpende gebeurtenissen.

16.25 - 16.40
Lezing Boukje Schweigman (theatermaker): **Erf**

Boukje Schweigman maakt op dit moment de locatie-muziek-theatervoorstelling, Erf. Deze gaat over het collectieve geheugen, de herinnering van het lichaam, het systeem waar ieder individu deel van uitmaakt. Boukje Schweigman vertelt over familieopstellingen en rituelen uit de voorouderverering en legt uit hoe je daarmee theater maakt.

16.40 - 17.00
Interview Maarten Vanden Eynde (beeldend kunstenaar) door Sarah Meuleman: **Genetology**

Maarten Vanden Eynde zet in zijn werk de klok stil en probeert het proces van tijd te ontrafelen. Zijn werk bevindt zich op de grens tussen verleden en toekomst. Soms vooruitblikkend op de toekomst van gisteren, soms terugkijkend naar de geschiedenis van morgen. Hij legt uit hoe hij daarbij met Genetology (De Wetenschap der Eerste Dingen), de zelfverzonnen tegenhanger van de bestaande Eschatologie (De Wetenschap der Laatste Dingen), te werk gaat.

14.30 – 14.35

Inleiding moderator

Oscar Kocken (schrijver, theatermaker)

14.35 – 14.55

Lezing Mark Mieras (wetenschapsjournalist): **De tijd-reiscapsule in je brein**

Herinneringen zijn altijd in beweging. Telkens als we een herinnering ophalen vervormt hij een beetje. Het geheugen is niet bedoeld als registratie van het verleden maar als capsule om naar de toekomst te reizen. Een verhaal vol beelden en experimenten en met een heel persoonlijke noot waar Mark Mieras zijn dementerende moeder opvoert. Alzheimer maakt de capsule onklaar waardoor je net als een muis en een konijn niet meer weg kunt uit het hier-en-nu.

14.55 – 15.05

Lezing Fleur Bouwer (PhD muziekcognitie): **Maatgevoel en luisterervaring**

Maatgevoel is een bijzondere menselijke vaardigheid, die ons in staat stelt samen muziek te maken en te dansen. Maar hoe fundamenteel is maatgevoel eigenlijk? Fleur Bouwer vertelt over de bijzondere band tussen mens en muziek en hoe deze beïnvloed wordt door de luisterervaringen die we in ons leven opdoen.

15.05 – 15.25

Lezing Porgy Franssen (acteur & regisseur): **‘Zo weinig als ik van politiek en voetbal weet, zo bevlogen kan ik raken van het geheugen’**

Porgy Franssen heeft een passie voor de werking van het geheugen. Naar aanleiding van de publicatie van Het Geheugen-paleis van Joshua Foer vertelde hij op tv bij Pauw & Witteman hoe het hem lukt maar liefst vier verschillende grote rollen op achtereenvolgende avonden te spelen. Porgy licht een tipje van de sluier op van de geheugentechniek die hij hanteert.

15.25 – 15.30

15.30 – 15.45

Lezing Sjoerd Wagenaar (theatermaker PeerGrouP): **Sociaal Mapping**

PeerGrouP maakt theater vanuit de geschiedenis van een plek. Ze maakt gebruik van sociaal mapping: het in kaart brengen van je eigen omgeving door middel van verhalen, beweging, geur en landbouw. Sjoerd Wagenaar vertelt hoe geschiedenis, landschap en herinnering tot theater worden.

15.45 – 16.00

Bijdragen diverse studenten
ArteZ o.a. Creative Writing

16.00 – 16.05

16.05 – 16.15

Lezing Crafts Council Nederland (CCNL):

Crafts Council Nederland is het platform waar het creatieve ambacht geactualiseerd en overgedragen wordt. Om de technieken te behouden voor de toekomst. Het is een plek waar ambacht, kunst, fashion, design, erfgoed en vakmanschap samenkomen. CCNL stimuleert kennisuitwisseling en presenteert Nederlandse crafts in het buitenland.

16.15 – 16.40

Lezing Caro Verbeek (kunst- en geurhistoricus) & **Scentman** (aromajockey): **Het Proust-effect**

Iedereen kent dat moment: je stapt een ruimte binnen en wordt overvallen door een zeer intense en vroege herinnering. Allemaal door een vleugje geur die verbonden is aan het moment dat nu zo levendig naar boven komt. Deze ervaring wordt het ‘Proust-effect’ genoemd. Tijdens deze lezing wordt de geur bij het woord gevoegd en zal AromaJockey Scentman live herinneringen oproepen en creëren.

16.40 – 17.10

Voorstelling TG Space: The Cloud: Peace NO. 28.

Eagerly looking forward to your arrival (NL & ENG)

‘Welkom beste gasten. Voordat we het openluchtmuseum binnengaan, moeten we u waarschuwen dat sommigen zich eventueel onprettig zullen voelen tijdens het herleven van het verleden en het voor de geest halen van de tijden van vóór de Beslissing. Vaak voorkomende klachten zijn: duizeligheid, ontredde-ring, misselijkheid, of puur onbegrip. Dat betreuren wij, maar het verleden was pijnlijk en bedenkt u zich wel, u hoeft deze ervaring maar een half uur te doorstaan, terwijl uw voorouders het hun hele leven moesten ondergaan. Schroomt u niet om onze medewerkers waar nodig om hulp te vragen. Wij wensen u een plezierige tocht.’

Welcome dear guests. Before we enter the open air museum we should warn you that some people may feel uncomfortable in reliving the past en visualising those times before the Decision. Typical complaints are: dizziness, distress, nausea or pure incomprehension. We are sorry for that, but the past is painful and remember, you only have to live through this experience for half an hour, while your forebears had to live through their whole lives. If necessary, please do not hesitate to request assistance from our colleagues.’

PROGRAMMA PLEIN OP 3

WARN AND GET INSPIRED

**The Cloud: Peace No. 28.
Eagerly looking forward
to your arrival**

Rondleiding door het historisch museum van de toekomst.

De voorstelling The Cloud heeft internationaal en nationaal met veel succes getoerd. Nu is Arnhem het decor van deze fascinerende reis door de tijd.

In The Cloud neemt TG Space de toeschouwers mee naar het jaar 2065 om vanuit 50 jaar afstand terug te kijken naar het nu. Het publiek wordt rondgeleid in het openluchtmuseum van 2015. Het is 50 jaar geleden dat de Omwenteling plaatsvond, die de mensheid behoedde voor de Catastrofe. In de loop der tijd is men zijn geschiedenis langzamerhand vergeten en zo gewend geraakt aan het goede en harmonieuze leven anno 2065, dat het niet meer gewaardeerd wordt. Na een warme ontvangst gidsen Petra Ardai, Marta Pisco en Marco Chardon de bezoekers, die worden uitgerust met een hoofdtelefoon, door het openluchtmuseum, waar animators het leven van 2015 naspelen. Toekomst vermengt zich met heden, feiten met fictie.

**The Cloud: Peace NO. 28.
Eagerly looking forward
to your arrival.**

A tour through the historic museum of the future.

The performance The Cloud has toured nationally and internationally with great success. Now Arnhem is the background to this fascinating journey through time.

In The Cloud TG Space brings visitors to the year 2065 to look back at the present from a 50 years' distance. The audience is shown round the open air museum of 2015. It has been 50 years since the Upheaval, which saved humanity from the Catastrophe. Through time, people have forgotten their history and have become so used to the good, harmonious life of 2065 that it is no longer appreciated. After a warm welcome Petra Ardai, Marta Pisco and Marco Chardon will guide visitors - supplied with ear-phones - through the open air museum where animators will relive life in 2015. Future blends with present, fact with fiction.

Met dank aan:
The Cloud wordt financieel ondersteund vanuit de tweejarige projectsubsidieregeling van het NFPK+, het Amsterdamse Fonds voor de Kunst, European Cultural Foundation, de Nederlandse Ambassade in Boedapest, het Kaaithheater in Brussel, Forum Freies Theater in Düsseldorf, National Cultural Funds in Budapest, NORMA fonds en SNS Reaal Fonds.

Mede mogelijk gemaakt door Vlaams cultuurhuis De Brakke Grond in Amsterdam en Krétakör, Artus en SÍN in Budapest. Met speciale dank aan Marianne Van Kerkhoven, Joachim Robbrecht, Chris Keulemans en Andrea Rádai

Oempa Loempa-paardje

Geurenblind. Het woord herinnert me aan mijn beste vriendinnetje van de basisschool. Ze woonde samen met haar moeder en stiefvader in een boerderij, dertig kilometer van school. Ze mocht, als haar moeder haar kwam halen, één iemand mee naar huis nemen. Meestal was ik dat. Af en toe bleef ik slapen. Als we uit de auto stapten, was ik altijd de enige van ons drie die zijn neus dichtkneep voor de geur van de koeienstal van de bureu. Het wende, zei haar moeder altijd.

We waren tien, we speelden samen HabboHotel, kregen virtuele verkering met verschillende jongens, en maakten het dan binnen een paar minuten weer uit. We lachten als haar stiefvader ons spelletje belachelijk maakte. 's Nachts bouwden we een parcours door haar slaapkamer, we sprongen van het bed en koprolden langs haar kasten. We tijgerden onder torens van kussens door en als haar moeder vanuit hun slaapkamer riep wat we zo laat nog aan het doen waren, antwoordden we dat we met de knuffels speelden. We zaten in de wei op de rand van de oude waterput en lachten om de oortjes van de lammetjes die nog net boven het lange gras uitstaken als ze gingen liggen. Ze vertelde me dat ze had gehoord dat er mensen waren die het met dieren deden. We discussieerden een tijdje en kwamen tot de una-nieme conclusie dat we mensen die het met konijnen deden nog wel konden begrijpen, die waren tenminste lekker zacht. Kippen vonden we een heel ander verhaal. Ik ging met haar mee

naar de manege. Terwijl zij les had, leerde ik van een poster de namen van bekende paardenrassen uit mijn hoofd. Ze lachte als ze terugkwam en ik een Falabella nog steeds een Oempa Loempa-paardje noemde.

Aan het eind van groep zeven kregen we onze eerste en laatste ruzie. Ze zou naar groep acht gaan op een basisschool dichterbij in de buurt. De laatste dag voor de zomervakantie zeiden we elkaar geen gedag. We zwaaiden niet naar elkaar toen ze met haar moeder in de auto wegreed. We stuurden elkaar geen briefjes, geen berichtjes op MSN. Na een tijdje dachten we niet meer aan elkaar. Het wende.

Julie Droeghaag schreef deze tekst. Zij is een van de studenten Creative Writing van ArteZ die in de aanloop naar het festival De Grote Geheugen Show teksten schreven voor de studium generale-blog. Vertrekpunt van iedere tekst is een geur die een herinnering oproept; zoals Marcel Proust zijn hele A la recherche du temps perdu begon met de geur van een madeleine koekje dat hij in de thee doopt.

Zie voor de andere verhalen uit deze reeks: <http://studiumgeneraleblogger.artez.nl>

'Alleen De Groene Amsterdammer houdt het nog bij geestelijk voedsel van superieure kwaliteit'
(Remco Campert in de Volkskrant)

ArteZ studium generale bedankt:

Alle workshopdocenten

Share, Create and Experiment:

Adriaan Luteijn & Matt van der Reijden, Anke Bangma & Charl Landvreugd, Gerard van Oosten & Margreet Beemsterboer, Marcel van Kan, Arnoud Noordergraaf & Merel van 't Hullenaar, Dieuwke Spaans & Mirjam Westen, Fleur Bouwer & John Ashley Burgoyne, Meg Stuart, Petra Ardai & Marta Pisco, Caro van Dijk & Laura Lynn Jansen, Jelena Rosic & Nikola Ljuka & Aline de Borst, Sjoerd Wagenaar & Vincent Tiel Groenestege, Porgy Franssen, Boukje Schweigman & Sifra Nooter, Maarten Vanden Eynde & Dries Tys.

Gasten in middagprogramma Learn and Get Inspired:

Sarah Meuleman, Erik Scherder, Caro van Dijk & Laura Lynn Jansen, Anke Bangma & Charl Landvreugd, Meg Stuart, Wim de Wagt, Porgy Franssen, Maarten Vanden Eynde, Oscar Kocken, Mark Mieras, Fleur Bouwer, Sjoerd Wagenaar, Boukje Schweigman, Caro Verbeek & Scentsman, TG Space.

ArteZ docenten:

Monique Warnier, Maarten Verhoef, Mirjam Zegers, Monique Engels, Anya Janssen, Adam Oostenbrink, Lex Prinzen, Margreet Luitwieler, Hans Lemmerman, Sjoerd Schwibettus, Luciola Dumont, Rana Ghavami, Thijs Hazeleger en ArteZ studium generale kring.

Studenten ArteZ Creative Writing (blog):

Eva Prakken, Julie Droeghaag, Nick Felix, Christiaan Lomans, Else Kemps, Fenna van der Goot, Laura van

Eck, Jante Wortel, Gitka te Poel, Max Urai, Nina Markus en Martin Rombouts, en **ArteZ alumni (blog):** Natasja Exel, Henrieke Schuiling, Karin Blaauwijkl, Lisa Mandemaker, Thomas Michaël en Carina van der Ham, en **ArteZ student (blog):** Ronja White, en **ArteZ docent (blog)** Nicole Martinot.

ArteZ Studenten Muziektheater:

Robin Kuiper en Lotte van der Kleij.

Partners:

Rozet: Ria Oudega, Angelique van den Hout, Aletha Bitter, Joris Kok, Evelyn Franssen

CASA: Edwin Verdurmen, Inge Stevens

O.P.A.: Jeroen van den Eijnde

Museum Arnhem: Mirjam Westen

Introdans: Annemieke Vervoort

DZIGA: Ellen Kocken

Crafts Council Nederland: Willemien Ippel, Marjon Poortvliet

ArteZ Honours Programme: Marlies van Hak

BEDANKT!

Onafhankelijk weekblad sinds 1877

DE GROENE AMSTERDAMMER

4 september 2015
Jaargang 138 / Nr. 36
€ 4,50

Barcode: 8 9710960222904

Jihad-pr
Intimiderende wreedheid als propaganda

Nieuwe armoede
Behalve voor geldgebrek zorgt de val uit de middenklasse ook voor schaamte

Jerôme Ferrari
De Europese Literatuurprijs-winnaar over verloren illusies

'Als je zwart bent, ben je in de eerste plaats een zwart lichaam, vóórdat je een joch bent dat gewoon op straat wandelt'
Teju Cole, Amerikaans schrijver

Lees *De Groene* 10 weken voor 15 euro
groene.nl/vijftien

Colofon**Concept en organisatie:**

ArteEZ studium generale
Joke Alkema, Fleur Bokhoven,
Petra ten Brinke,
Cateljne de Muijnck
m.m.v. Veronique Steenmetser

Productie:

Productiehuis Godschalk
Met dank aan: studenten van
Landstede Event & Organisatie,
Zwolle

Productie expo:

Olga Lozeman (Rozet)

Filmopnamen:

Adam Nillissen

Videoverslag:

OK Parking

Fotografie:

Thomas Bos

Lunch met brainfood:

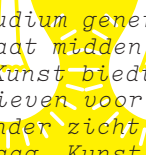

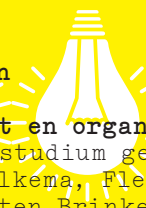
Steven Koster (Puurland)

Grafisch ontwerp:

Harmen Liemburg

Druk:

robstolk®, Amsterdam

*ArteEZ studium generale
Kunst staat midden in de samen-
leving. Kunst biedt nieuwe
perspectieven voor de toekomst
en een ander zicht op de dingen
van vandaag. Kunst ontregelt,
inspireert, reflecteert en
verbindt. Studium generale van
ArteEZ hogeschool voor de kun-
sten brengt ontmoetingen tot
stand. Tussen kunst, wetenschap
en maatschappij. En tussen
aspirant-kunstenaars en pro-
fessionals. Zo versterkt ArteEZ
de positie van kunst en toe-
komstige kunstenaars in de
samenleving.*

www.artez.nl/studiumgenerale
facebook ArteEZ studium
generale
[http://studiumgeneraleblog.
artez.nl/](http://studiumgeneraleblog.artez.nl/)

In samenwerking met:

Hoofdpartner:**Mediapartner:**

**DE GROENE
AMSTERDAMMER**

Overige partners:

DZIGA

**ArteZ
Honours
Programme**

Ontwerp
Platform
Arnhem

**Crafts
Council
Nederland**

INTRODANS

**MUSEUM
ARNHEM**

